

Eric Jan van Dorp & Karin Wouters

succesvol Emigreren naar Spanje

- HANDBOEK -
editie 2026

10e druk
editie
2026

Uitgeverij Grenzenloos

Eric Jan van Dorp & Karin Wouters

succesvol Emigreren

naar Spanje

- HANDBOEK -

Uitgeverij Grenzenloos

Succesvol emigreren naar Spanje

Handboek editie 2026

Eric Jan van Dorp & Karin Wouters

Bijgewerkte 10e druk oktober 2025

Tekstcorrecties: Ilona van Hilst

Uitgeverij Grenzenloos is een imprint van VanDorp Uitgevers

www.grenzenloos.nl

ISBN 9789461853561

NUR 512

©2025 Eric Jan van Dorp & Karin Wouters

©2025 Uitgeverij Grenzenloos

Copyright

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of door fotokopieën, opname, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Disclaimer

Hoewel bij het samenstellen van deze uitgave de grootste zorgvuldigheid is betracht en de informatie daar waar mogelijk is geactualiseerd, kunnen de auteurs en de uitgever de volledigheid en/of de afwezigheid van fouten in deze informatie niet waarborgen. De lezer kan geen rechten ontleen aan de inhoud van dit boek. Auteurs en de uitgever aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheden of verouderde informatie die in dit boek vermeld staat, noch voor gevolgen van het gebruik van de in dit boek opgenomen informatie door derden.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	11
Inleiding	13
Vormen van emigreren	15
Wat is emigreren eigenlijk?	15
Semigreren	17
Remigreren	18
De fases van het emigratieproces	21
De fase van dromen en oriënteren	21
De fase van een plan maken, afwegen en besluiten	22
De fase van voorbereiden en regelen	23
De fase van afscheid nemen en vertrekken	23
De fase van aankomen en aarden	24
Dromen en oriënteren	27
Waarom wil ik eigenlijk weg uit Nederland	27
Wat zijn GEEN goede redenen om te emigreren?	29
Ben ik uit het juiste hout gesneden?	30
Is je relatie emigratieproof?	32
Staar je niet direct blind op het land van je dromen	36
Ken jij Spanje?	39
De geografie van Spanje	39
De geschiedenis	41
De verschillende talen	42
De religie	45
De staatsinrichting	45
De bestuurlijke indeling	47
Spaanse steden	48
De bevolkingsopbouw	48
Het klimaat in Spanje	50
Betalen in Spanje	52
De Spaanse economie	52
Het toerisme	55
Spaanse feestdagen	56

De naamdagen	57
Vervoer naar en in Spanje.....	57
Regionale diversiteit.....	60
Waarom Spanje?	69
Definitief of niet?	69
10 redenen om naar Spanje te emigreren.....	71
Zaken die je kunnen storen in Spanje.....	72
Welke delen van Spanje zijn populair bij emigranten?.....	74
Wil je in de buurt van Nederlanders wonen?	75
Emigreren met kinderen	77
Ruim de tijd nemen	79
De nieuwe school.....	79
De Nederlandse taal bijhouden.....	80
Het onderwijssysteem in Spanje	81
Verschillende schoolsoorten in Spanje.....	82
Een plan maken, afwegen en besluiten	85
EEN BASISPLAN MAKEN.....	85
Persoonlijke motivatie	86
De bestemming.....	88
De geplande duur van je avontuur	89
Een woning huren of kopen?	89
Inkomen genereren	91
Startkapitaal	93
School voor de kinderen	99
De Spaanse taal.....	100
Contact met de achterblijvers	101
Streefdatum.....	101
DE AFWEGING MAKEN	102
Hoelang mag je ongeregistreerd in Spanje verblijven?.....	105
Vorbereiden en regelen	109
Checklist emigreren	109
Checklist - Regelen vooraf.....	110
ZAKEN DIE (RUIM) VOORAF GEREGLD MOETEN WORDEN.....	114
Taal leren.....	114
Cursussen	114
Woordenschat	115
Woning en hypotheek.....	115
De huurwoning.....	115

De koopwoning.....	116
Aftrekken hypotheekrente.....	117
Koopwoning verhuren.....	117
Een woning zoeken in Spanje.....	118
Huren of kopen in Spanje.....	118
NIE-nummer.....	120
Huidige werkkring.....	121
In loondienst.....	121
Zelfstandig ondernemer.....	121
Belasting.....	122
Buitenlands belastingplichtig.....	123
Conserverende aanslag.....	123
Het M-biljet.....	123
Belastingafhandeling voor ondernemers.....	124
Correspondentieadres.....	125
Inboedel en verhuizer.....	126
Inventarislijst.....	126
Offertes aanvragen.....	127
Douanevereisten.....	128
Uitkeringen.....	128
Uitkeringen die mee mogen.....	128
Medische zaken.....	129
Volksverzekeringen.....	129
Vrijwillig bijverzekeren AOW en ANW.....	130
Pensioen.....	131
Zorgverzekering.....	133
Tijdelijke zorgverzekering afsluiten.....	135
Huisdieren.....	135
Verzekeringen.....	135
Reisverzekering.....	136
Levensverzekering.....	136
Uitvaartverzekering.....	136
Aansprakelijkheidsverzekering.....	137
Arbeidsongeschiktheidsverzekering.....	137
Rechtsbijstandsverzekering.....	138
Inboedel/opstalverzekering.....	138
Autoverzekering.....	138
Fietsverzekering.....	139
Opzeggen lidmaatschappen.....	139
Onderwijs.....	139
School zoeken.....	139
De huidige school.....	141

Schulden.....	141
Belastingenschulden.....	141
BKR.....	142
Auto.....	142
Bankzaken.....	143
Telefoon, internet, tv.....	144
Documenten.....	145
Diploma's legaliseren.....	145
Statusverklaring diploma.....	145
Paspoort en id-kaart.....	145
Pasfoto's.....	146
Huwelijksakte/scheidingsakte.....	146
Geboorte-akte.....	146
Verzekeringsbewijs.....	146
Kopieën.....	146
Erfrecht.....	147
Contactenlijst en post.....	149
Diversen.....	149
Een woning huren in Spanje.....	153
Checklist Een huis huren in Spanje.....	154
1. Introductie tot de Spaanse huurmarkt.....	156
2. Begrip van de huurwetgeving.....	156
3. Het landschap van huurmogelijkheden.....	157
4. Overwegingen voor het huren.....	158
5. Kosten verbonden aan het huren.....	158
6. Huurprijs factoren.....	159
7. Een huurwoning vinden in Spanje.....	159
8. Vermijd oplichterij bij het huren.....	160
9. Bezichtiging van eigendommen.....	161
10. Het afsluiten van het huurcontract.....	161
11. De verhuizing.....	162
Een woning kopen in Spanje.....	165
Checklist een huis kopen in Spanje.....	166
1. Oriëntatie en onderzoek.....	168
2. Inschakelen van een makelaar.....	168
3. Bezichtigingen.....	169
4. NIE-nummer.....	170
5. Juridische controle.....	170
6. Bod en onderhandelingen.....	170
7. Ondertekening van het voorlopig koopcontract.....	172

8. Financiering.....	172
9. Eigendomsoverdracht.....	173
10. Registratie.....	173
11. Belastingen en kosten.....	174
Afscheid nemen en vertrekken	177
Afscheidsfeestje?	178
Kinderen.....	178
Uitschrijven gemeente.....	182
BRP en RNI.....	182
Aankomen en aarden	185
Nog een checklist.....	185
Checklist - Regelen in Spanje	186
Een nieuwe woning.....	188
Aansluiten nutsvoorzieningen	188
Inschrijven bij de gemeente.....	190
Werk zoeken	191
Intermezzo: het starten van een B&B	197
Bankrekening openen.....	201
Taal leren.....	201
Onderwijs	203
Verzekeren	203
Medisch	203
Auto	203
Telefoon.....	204
Sociaal.....	204
WENNEN IN JE NIEUWE OMGEVING.....	206
Spaanse sociale gebruiken en gewoonten.....	218
Uiteindelijk volgt gewenning.....	218
OMGAAN MET HEIMWEE.....	215
DE BALANS OPMAKEN	217
REMIGREREN	218
Reverse culture shock.....	218
Nawoord	219
Bijlagen	
Dossier Een woning huren in Spanje.....	223
Dossier Een woning kopen in Spanje	247
Dossier Zorg en zorgverzekeringen in Spanje.....	277
Dossier Een eigen onderneming in Spanje	289

**Al onze dromen kunnen uitkomen, als we maar
de moed hebben om hen na te jagen.**

Walt Disney

Amerikaans producent 1901-1966

VOORWOORD

Voorjaar 2024 verscheen de eerste druk van *Succesvol Emigreren naar Spanje*, het handboek voor een ieder die ervan droomt om te verhuizen naar Spanje. De opzet, stijl en inhoud sloeg direct aan en de eerste drukken vlogen over de toonbank. Inmiddels zijn we toe aan de 10e druk en is het boek, daar waar nodig was, bijgewerkt met de laatste cijfers en weetjes. Volledig up to date en klaar voor 2026.

Naast het schrijven van boeken over emigratie, ben ik ook al 20 jaar uitgever van boeken over dit onderwerp. De uitgeverij, Grenzenloos genaamd, heeft al een dikke honderd titels op dit gebied uitgebracht en de bijbehorende website *grenzenloos.nl* mag zich iedere dag weer verheugen op een groot aantal bezoekers. Naast de boeken vind je hier ook ons (gratis) digitale magazine en een enorm aantal interessante artikelen, onder andere over Spanje.

Dit boek is samengesteld als een gestructureerd hulpmiddel voor een ieder die rondloopt met een roze bril waardoorheen een mooie droom zichtbaar is die steeds weer opduikt: *permanent wonen in Spanje*. Je kunt het boek helemaal doorlezen waarna je een volledig beeld hebt van wat een emigratie naar Spanje inhoudt en hoe je het moet vormgeven. Achterin het boek vind je daarnaast nog uitgebreide aanvullende bijlagen over

het huren van een woning, het kopen van een woning, de Spaanse gezondheidszorg en het starten van een eigen onderneming in Spanje.

Ik wens je heel veel wijsheid, succes én plezier om jouw mooie droom waar te maken en hoop dat dit boek daarbij een waardevol hulpmiddel is.

Eric Jan van Dorp
oktober 2025

INLEIDING

Had je een paar jaar geleden kunnen bedenken dat je ooit een boek zou kopen met de titel *Succesvol emigreren naar Spanje*? Misschien niet, maar toch zit je nu met dat boek voor je neus. Blijkbaar kriebelt er iets in je en ben je actief begonnen met het opzoeken van informatie over verhuizen naar Spanje. Al dan niet definitief.

Waar moet je beginnen? En waar eindig je? Wat moet je allemaal gaan regelen of kun je net zo goed gewoon je auto volladen en wegwezen? Waarom wil je eigenlijk weg en ben jij wel het juiste type om te emigreren? Waar in Spanje wil je precies naartoe en hoe ga je daar een woning huren of kopen? Ben je nog niet met pensioen, hoe ga je dan ginds je brood verdienen en zijn je diploma's er eigenlijk wel geldig?

Ik kan je nu vast verklappen dat impulsief handelen nooit samengaat met succesvol emigreren. Emigreren is een proces dat tijd vergt. Tijd om te overdenken, tijd om voor te bereiden en tijd om uit te voeren. Dit boek helpt je om een gestructureerd plan te fabriceren, een goede afweging te maken en (wanneer je besluit om te gaan) vervolgens de uitvoering op het juiste moment in gang te zetten.

Een standaard antwoord op al je vragen is nooit te geven. Elke emigratie is weer anders. Jouw specifieke bestemming, je financiële middelen, je eventuele partner, je gezinssamenstelling, het tijdstip, je karakter, alle componenten die van belang zijn bij een verhuizing naar Spanje, zijn bij iedereen verschillend. Dit boek zal je helpen om op een efficiënte manier op vrijwel al je vragen het juiste antwoord te vinden.

Je dromen proberen waar te maken, dat is toch het mooiste wat er is...?!

Verhuizen naar het buitenland is een spannende uitdaging en uiteraard moet je niet over één nacht ijs gaan en zaken zo goed mogelijk proberen te regelen. Maar minstens zo belangrijk is dat je volop geniet van dit spannende avontuur! Want je dromen proberen waar te maken, dat is toch het mooiste wat er is...?!

Vormen van emigreren

Volgens de alwetende Dikke Van Dale is emigreren ‘zich in het buitenland vestigen.’ Ok, dat is weinig verrassend, maar dan moeten we wel weten wat we met ‘vestigen’ bedoelen. Ook daar is De Dikke duidelijk over: ergens gaan wonen. In jouw geval dus in Spanje. De vraag is dan alleen nog waar precies in Spanje en of het voor een tijdelijke of onbepaalde periode is.

Wat is emigreren eigenlijk?

Voor het CBS ben je geëmigreerd wanneer je jezelf hebt uitgeschreven bij het bevolkingsregister van de gemeente. Dat wil nog niet zeggen dat de Belastingdienst je als emigrant ziet, die hanteert nog meer voorwaarden.

Wie voor korte tijd in het buitenland gaat wonen, bijvoorbeeld voor een studie of een tijdelijke baan, en in Nederland blijft ingeschreven is technisch gesproken dus geen emigrant. Net zoals iemand die voor drie maanden op vakantie gaat dat niet is. Ook hier geldt dat de Belastingdienst eigen regels hanteert, om te voorkomen dat je belastingplichtig bent in Nederland maar door je (tijdelijke) woonplaats dit ontduikt.

Sommige mensen verwarren de termen emigreren en immigreren nog weleens. Een emigrant verlaat Nederland en gaat in het buitenland wonen. Een immigrant is iemand die in het buitenland woonde en zich in Nederland vestigt. Bij je definitieve vertrek naar Spanje ben je vanuit Nederland gezien een emigrant, maar in Spanje word je als immigrant gezien. ‘Da’s logisch,’ zou de bekendste Spanje-emigrant Johan Cruyff zeggen.

Ga je voor een studie, stage of detachering naar Spanje en ben je van de 12 maanden 8 of meer niet in Nederland (dat hoeft niet aaneengesloten te zijn),

Succesvol emigreren naar Spanje

dan ben je in principe officieel verplicht om je uit te laten schrijven uit de BasisRegistratie Personen (BRP). Ook als je een woning in Nederland aanhoudt. Dit doe je op de afdeling Burgerzaken op het gemeentehuis van jouw woonplaats. Let op: dit heeft wel consequenties voor je, onder andere voor je zorgverzekering en je AOW later.

Wordt dit door de overheid gecontroleerd en kan het consequenties hebben wanneer jij je niet uitschrijft? In de regel heeft het pas gevolgen wanneer je in aanvaring komt met de Belastingdienst, bijvoorbeeld omdat je geen aangifte inkomstenbelasting meer doet. Houd je dit netjes bij, dan is het risico op de korte termijn beperkt, maar wel voor jouw rekening.

Semigreren

Een term die we de laatste jaren steeds vaker tegenkomen is *semigreren*. We spreken hierover wanneer iemand een gedeelte van het jaar in het buitenland woont en/of werkt en het andere deel van het jaar in zijn of haar 'thuisland', Nederland in ons geval. Uiteraard is het ook mogelijk om in meer dan twee landen te wonen/werken.

Semigratie kennen we eigenlijk al langere tijd in de vorm van gepensioneerden die de winter in Nederland ontvluchten om een aantal maanden in Spanje of een ander zonnig land te overwinteren. Ook mensen die een tweede huis in het buitenland hebben en daar regelmatig voor langere perioden verblijven, kunnen we semigranten noemen. Maar met name de laatste jaren zien we dat veel jonge ZZP'ers die hun werkzaamheden op een computer kunnen uitoefenen en uitsluitend afhankelijk zijn van een internetverbinding, als semigrant leven. Ze zijn niet gebonden aan een locatie en kunnen met een laptop op schoot net zo productief zijn in een café in Barcelona, een strandtent in Malaga of aan de eettafel van een Airbnb op Tenerife.

Voorwaarde om een semigrant te kunnen worden is natuurlijk wel dat het soort werk dat je uitoefent dit mogelijk maakt. Een conciërge, postbode of automonteur zal niet zo makkelijk een semigrant kunnen worden.

De recente coronacrisis heeft veel mensen doen inzien dat werken op afstand vaak veel beter te realiseren is dan men voorheen dacht. Daarnaast is men in veel gevallen ook nog effectiever, onder andere omdat reistijd niet meer een inactieve hindernis is.

Omdat leven als een 'digitale nomade' nog relatief nieuw is, raden we je aan om vooraf goed uit te zoeken welke status je als semigrant hebt. Het is namelijk niet zo gemakkelijk vast te stellen waar je belasting moet betalen of waar je een ziektekostenverzekering kan afsluiten. Neem contact op met de Belastingdienst en vertel je situatie. Zij kunnen dan beoordelen of je wel of niet moet uitschrijven in Nederland en waar je belasting moet betalen.

Nog belangrijker: zorg dat je wel een juiste ziektekostenverzekering hebt, om te voorkomen dat je pas bij een behandeling doorkrijgt dat je niet of verkeerd verzekerd bent.

Remigreren

Dan is er ook nog de term *remigreren*. In dat geval hebben we het over Nederlanders die een tijd in het buitenland hebben gewoond (en zich hier ook hebben uitgeschreven uit het bevolkingsregister), maar na verloop van tijd weer naar Nederland zijn teruggekeerd. Dit is een vrij omvangrijke groep: tussen 2000 en 2024 emigreerden ruim 66.000 Nederlanders naar Spanje. In dezelfde periode kwamen bijna 40.000 Nederlanders weer terug uit Spanje. We kunnen daarom stellen dat bijna twee derde van alle Nederlanders die naar Spanje vertrekken uiteindelijk weer zullen terugkeren naar Nederland.

Betekent dit daarom dat een emigratie naar Spanje in veel gevallen op een mislukking uitloopt? Of dat emigreren naar dit zonnige land bij voorbaat geen goed idee is? Nee, natuurlijk niet. Iemand die een aantal jaren in het buitenland gaat wonen en daarna terugkeert naar Nederland is geen 'mislukte emigrant'. Heel veel mensen wonen met veel plezier enkele jaren over de grens en keren daarna weloverwogen terug naar Nederland. De redenen daarvoor kunnen legio zijn: bijvoorbeeld omdat er kleinkinderen geboren worden waar men in de buurt wil wonen. Of dat men door het ouder worden liever van Nederlandstalige zorg wil genieten. Of dat de droom van een aantal jaren in het buitenland wonen verwezenlijkt is.

Was Spanje een wijs besluit?

We wonen inmiddels alweer een half jaar in Nederland en zijn, zoals dat heet, al aardig gewend. Direct na terugkomst zijn we aan het werk gegaan, Barbara in de communicatie en ik als trainer van ondernemersraden.

De kinderen hebben vrij snel hun stek op school gevonden en storten zich vol overgave op hun nieuwe passie, voetballen.

Het begin van mijn nieuwe werk verliep wat stroef. Ik was onaangepast, vergat afspraken of kwam er te laat aan. Mijn baas heeft me met coulance bejegend, maar wel duidelijk gemaakt dat ik niet meer in het land van mañana woon.

Spanje zit nog vers in mijn systeem. Ik zie me weer met gespreide armen het verlaten strand oplopen: deze zee is van mij alleen. Ik ruik weer de sinaasappelboom die het hele jaar bloeit, met zijn geurende witte bloemen. Ik hoor weer de krekels met hun avondlijk concert voor ons, dankbare toehoorders, gezeten op het balkon met een glas wijn en uitzicht op de donkerpaarse zee. En ik voel de behaaglijke traagheid van het mediterrane leven aan de kust. Nu nog profiteer ik van dat doorleefde gevoel en lukt het me om gas terug te nemen in jachtig Nederland, waar je moet oppassen dat je blijft leven en niet geleefd wordt.

Als je nu bij me naar binnen kijkt zie je een wat ontheemde man die misschien met beide klompen op de grond staat, maar in verloren uren, eenzaam op het grote bed in de slaapkamer en met zwaar gemoed, naar het Spaanse TVE kijkt.

Het verhaal van de emigratie én remigratie van Michiel en Barbara van der Put is opgetekend in de leerzame bundel 'Spanje als besluit' en te bestellen via grenzenloos.nl Een aanrader.

De fases van het emigratieproces

Wie emigreert doorloopt een proces dat uit verschillende fases bestaat. Hoe lang elke fase duurt hangt helemaal van jezelf af, daar is geen standaard voor te noemen. Een fase is pas voltooid als je deze volledig doorlopen hebt en dat is bij iedereen weer anders.

We kunnen deze vijf fases onderscheiden:

- De fase van dromen en oriënteren
- De fase van een plan maken, afwegen en besluiten
- De fase van voorbereiden en regelen
- De fase van afscheid nemen en vertrekken
- De fase van aankomst en aarden in je nieuwe omgeving

De fase van dromen en oriënteren

De eerste fase is die van het ontstaan van het idee, de droom om te gaan wonen (en werken) in Spanje. Misschien was die droom altijd al latent aanwezig ergens in je achterhoofd, maar plots is de droom een echt idee geworden, sterker nog, een vurige wens. 'Zou het niet fantastisch zijn om in Spanje...'

Er breekt een periode aan van fantaseren en onderzoeken. Ben je met z'n tweeën en deel je samen dezelfde droom, dan is het nog leuker om je fantasie de vrije loop te laten en een heel nieuw leven voor je te zien. Dit zal je huidige leven soms wel eens merkbaar op z'n kop zetten. Je zal ook merken dat je de ene dag razend enthousiast bent maar een volgende dag vol twijfel, waarbij je bijna vergeten bent hoe je op dit gekke idee was gekomen. Maar wanneer je op zoek bent naar een prettiger en zinvoller leven en het emigratie-idee ooit is opgeborreld, dan zal het zeker weer terugkomen.

Je gaat ongetwijfeld op internet op zoek naar informatie over je droomland en verhalen van andere Nederlanders die eerder zo'n stap hebben gemaakt. Je smult van deze verhalen en ziet jezelf de koffers al pakken. Deze eerste fase duurt bij sommige mensen jarenlang, bij andere wat korter. Voor iedereen is dit verschillend. Misschien heb je wel een partner die er niets van wil horen, maar na een tijdje toch stiekem ook interesse in het idee krijgt. Misschien wordt de droom sterker tijdens een vakantie ter plaatse, of vlakt het de interesse juist af.

Misschien wordt de droom sterker tijdens een vakantie.

Je doet er in ieder geval goed aan goed aan om als eerste voor jezelf vast te stellen waarom je eigenlijk uit Nederland weg wil. Wat is de echte onderliggende reden? Ook kan het geen kwaad om in de spiegel te kijken en af te vragen of jij eigenlijk wel de geschikte persoonlijkheid bezit om emigrant te worden.

De fase van een plan maken, afwegen en besluiten

De fase die volgt op het dromen, fantaseren en oriënteren is die van het afwegen. Gaan we wel of gaan we niet? Wat levert het me op en wat laat ik allemaal achter? En heeft het überhaupt kans van slagen, dat emigratieplan van mij.

Om hier een goed antwoord op te krijgen is het belangrijk om een goed basisplan te maken en op papier te zetten. Hierin zet je voor jezelf op een rijtje of het inderdaad mogelijk is om zo'n gewaagde stap te zetten. Of je het financieel rond kan breien en of je kans maakt om als emigrant je te vestigen op de begeerde bestemming. In dit boek vind je een handleiding hoe zo'n basisplan gemaakt kan worden.

Vallen de stukjes in het basisplan op de juiste manier samen dan is het 'slechts' nog besluiten: wel of niet. Denk hier goed over na want een emigratie is een van de grootste stappen die je in je leven zal maken.

Kies je na het zorgvuldig afwegen van alle voor- en nadelen uiteindelijk voor de optie 'Ja, we gaan naar Spanje!', dan beland je automatisch in de volgende fase, die van het *voorbereiden en regelen*.

De fase van voorbereiden en regelen

Is het besluit eenmaal genomen om er voor te gaan, dan volgt er een hele drukke periode. Je moet nu van alles en nog wat gaan organiseren, zowel in Nederland als in Spanje. Er komt heel veel regelwerk om de hoek kijken en dit vereist een omschakeling in je leven. Naast je dagelijkse werkzaamheden zal alle vrije tijd opgaan aan praktische zaken.

Maak een checklist om alles op een rijtje te hebben wat je moet gaan regelen. Je kunt je basisplan gebruiken als richtlijn. In dit boek vind je uitgebreide kant en klare checklists die je geheel naar je eigen situatie kunt wijzigen en aanvullen.

Schrik niet als ook in deze fase soms twijfel opduikt of je de juiste beslissing hebt genomen. Het is heel normaal dat door de enorme berg van dingen die geregeld moeten worden af en toe de vraag opkomt 'Waar zijn we eigenlijk mee bezig? Doe ik hier wel goed aan?' Geen nood, dit is niet meer dan normaal. Zorg daarom dat het, net als bij de fase van dromen en fantaseren, leuk blijft. Neem af en toe een pauze en ga wat leuks doen als afleiding. Je hebt daarna weer nieuwe frisse energie om verder te gaan met je regelwerk.

Met iedere beslissing kom je weer een stapje dichterbij je vertrek.

Er moeten veel beslissingen worden genomen tijdens de fase van voorbereiden en regelen. Dat vergt energie, maar met iedere beslissing kom je weer een stapje dichterbij je vertrek en neem je tegelijkertijd een klein stapje afstand van je leven zoals het was. Geniet van elke stap en ervaar dat je voor elk probleem wel een oplossing vindt.

De fase van afscheid nemen en vertrekken

Na vele weken, maanden en misschien in sommige gevallen wel jaren van voorbereiding, breekt dan toch echt de dag van afscheid en vertrek aan. Hoe nuchter je ook bent, het definitieve afscheid zal niemand in de koude kleren gaan zitten. Je realiseert dat vandaag het contact dat je had

met familie, vrienden en collega's nooit meer zal zijn zoals het tot nu was. Op een voor jou juiste wijze afscheid nemen is belangrijk. Wat je wil vermijden is dat je straks in een ander land zit en het knagende gevoel hebt dat je van sommige mensen niet goed afscheid hebt genomen.

Vaak organiseren bijna-emigranten een afscheidsborrel of feestje voor familie, vrienden en oud-collega's, maar dit is beslist geen must. Iedereen heeft zijn eigen wijze van afscheid organiseren en de enige echte juiste manier is die waar jij je goed bij voelt.

Het is niet onverstandig om mensen al ruim voor vertrek op de hoogte te brengen, zeker diegenen waarvan je weet dat ze er de meeste moeite mee zullen hebben. Je collega's kun je misschien vier weken voor vertrek wel vertellen dat je gaat stoppen met werken omdat je over een maand voorgoed naar Spanje gaat, maar door je ouders, broers en zussen zal dit niet op prijs worden gesteld. Geef ze de tijd om aan het idee te wennen, daarmee zal het afscheid waarschijnlijk makkelijker verlopen.

Probeer wel, zeker wanneer er kinderen bij betrokken zijn, om het afscheid niet al te dramatisch te maken. Kinderen krijgen dan het idee dat er iets staat te gebeuren dat blijkbaar verre van leuk is. Ook voor jezelf is het fijner om opgewekt te kunnen vertrekken dan af te moeten reizen met een zwaar gemoed.

Uiteindelijk is dan toch het moment daar dat je definitief de grens over rijdt of het vliegtuig instapt zonder een retourtje op zak...

De fase van aankomen en aarden in je nieuwe omgeving

Uiteindelijk kom je aan in je nieuwe Spaanse omgeving, na die lange tijd van dromen, fantaseren, plannen en organiseren. De eerste weken zal je nog druk bezig zijn met praktische zaken. Je woning inrichten, wellicht deze eerst nog opknappen of verbouwen, je omgeving verkennen, nieuwe burens ontmoeten, werk zoeken of werkzaamheden opstarten.

De eerste maanden na aankomst zal alles nieuw en spannend aanvoelen en tegelijkertijd alsof je aan een lange vakantie bezig bent. Je voelt je enthousiast, energievul of zelfs euforisch.

Hierna volgt vaak een periode waarin je 'landt' op je nieuwe plek: je op aarde. Het dagelijkse leven wordt normaal en het vakantiegevoel verdwijnt langzaam maar zeker. Dit heeft op iedereen een verschillende

De fases van het emigratieproces

uitwerking. Kijk er niet vreemd van op wanneer er gevoelens van twijfel opborrelen. Je ervaart nu het leven van alledag en voelt misschien ook de beperkingen die dit leven met zich meebrengt en die je vooraf niet had verwacht. Het kan zijn dat je op een dag denkt: ‘Tja, is dit het nou?’

Geen nood, het is niet meer dan logisch dat het je tijd kost om je nieuwe leven eigen te maken. Bedenk waarom je ook alweer deze stap hebt gezet en oordeel niet te snel dat je een verkeerde keuze hebt gemaakt. Zelfs wanneer je binnen Nederland van de ene plaats naar de andere verhuist, heb je tijd nodig om te aarden. Bij een emigratie is dat niet anders, al zal het waarschijnlijk wel iets langer duren. Ook hier geldt, net zoals destijds bij het plan om te vertrekken, ga niet over één nacht ijs. Wees je ervan bewust dat je tijd nodig hebt om je thuis te gaan voelen en geef jezelf die tijd. Denk daarbij niet aan weken of maanden, maar eerder aan een paar jaar.

Alle vijf de fases worden in de volgende hoofdstukken uitgediept. Stap voor stap lopen we samen door het volledige proces om, als je daadwerkelijk kiest voor emigratie, er dan ook een echt succes van te maken.

